

شناسایی عوامل مؤثر بر کنترل انتظامی و اجتماعی لیگ برتر فوتبال در شهر آورد پایتخت

علیرضا جزینی^۱، حسن عربسرخی^۲

۱. دانشیار مدیریت، دانشگاه علوم انتظامی امین*

۲. کارشناس ارشد فرماندهی و مدیریت انتظامی، دانشگاه علوم انتظامی امین

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۲/۱۵

چکیده

در فوتبال، خشونت‌طلبی پدیده‌ای اجتماعی است که بیانگر آمادگی تماشاچی‌ها برای پرخاشگری در میدان‌های فوتبال است. هدف از این پژوهش، شناسایی عوامل مؤثر بر کنترل انتظامی و اجتماعی لیگ برتر فوتبال در شهر آورد پایتخت بود. این پژوهش از گروه پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی و از نوع کاربردی بود و از روش کتابخانه‌ای برای جمع‌آوری اطلاعات و از روش میدانی با تنظیم پرسش‌نامه استفاده شد. برای تأیید دقت علمی و برای اطمینان از روایی ابزار اندازه‌گیری، از روش‌های روایی محتوا و سازه و برای اطمینان از پایایی آن، از روش پایایی بین سؤال‌ها (آلفای کرونباخ) استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش، ۴۰ نفر از خبرگان انتظامی به صورت تمام شمار بودند. با استفاده از نرم‌افزار اسپس‌اس‌اس، داده‌ها به صورت تحلیل یک‌متغیره و ارزیابی شاخص‌های مرکزی و پراکندگی، تجزیه و تحلیل شد. برای همبستگی و معناداری رابطه بین متغیرها از ضریب همبستگی اسپیرمن و برای ارزیابی میزان و شدت رابطه آن‌ها، از ضریب تاو-بی‌کندال استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که با تقویت مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها، استفاده از مأموران ویژه و باتجربه، شناسایی و جلوگیری از ورود افراد ناباب به ورزشگاه‌ها، افزایش تأثیر عوامل جامعه‌پذیری، افزایش توجه به تأثیر عوامل وضعیتی، استفاده از داوران باتجربه، انعکاس واقعی و غیر اغراق‌آمیز اخبار از سوی مطبوعات ورزشی، افزایش امکانات رفاهی در ورزشگاه‌ها و ارائه الگوهای رفتاری مناسب به تماشاگران، می‌توان خشونت تماشاگران فوتبال را بیشتر کنترل کرد.

واژگان کلیدی: کنترل انتظامی، شهر آورد، لیگ برتر فوتبال، کنترل اجتماعی

مقدمه

ورزش فوتبال پرطرفدارترین و پربیننده‌ترین فعالیت و رشته ورزشی به شمار می‌آید. فوتبال، پیش از آنکه یک ورزش ساده و معمولی باشد، پدیده پیچیده‌ای است که بی‌هیچ اغراق باید همانند سایر پدیده‌های اجتماعی به آن نگریست. اگر روزگاری در جهان، ورزشگاه‌هایی با ظرفیت پنجاه هزار نفر به بالا از شمار انگشتان دست تجاوز نمی‌کرد، اما امروزه فوتبال ایران، همانند بسیاری دیگر از کشورهای جهان، همواره شاهد وقوع کنش‌های تخریبی برخی تماشاگران است که اغلب از آن با عنوان «وندالیسم» یاد می‌شود. تماشاچیان فوتبال عمدتاً جوان و همچنین، نوجوان و مرد هستند. این دو ویژگی فیزیکی، تعیین‌کننده بروز برخی رفتارهای خاص مانند احساسی‌بودن، هیجان‌طلبی، نمایشی‌بودن عمل، پرخاشگری و غیره از سوی آن‌ها است (رحمتی، ۱۳۸۲). برخی از تماشاچیان، دارای خصوصیات عام دوره جوانی متفاوت با نسل گذشته؛ یعنی، هیجان‌جویی و تنوع‌طلبی، نفی و انکار دیگران، استقلال و کنش‌های خاص خرده‌فرهنگی هستند (عنبری، ۱۳۸۱)؛ اما باوجود اذعان بسیاری از کارشناسان، مدیران و فرماندهان ناجا معتقدند وقوع رفتارهای وندالیستی پس از مسابقات فوتبال، عوامل روان‌شناختی مؤثر بر وقوع این کنش‌ها ناشناخته مانده‌اند؛ و به‌درستی مشخص نیست که نیروی انتظامی با چه روش‌ها و سازوکارهایی بهتر می‌تواند آن کنش‌ها را مهار یا از شدت وقوع آن‌ها بکاهد.

با توجه به اهمیتی که فعالیت‌های ورزشی به‌ویژه فوتبال در زندگی گروه‌های مختلف جامعه، به‌خصوص نوجوانان و جوانان پیدا کرده است و با توجه به اینکه فرایندهای عمل‌کننده در حیطه فضاهای ورزشی با سایر فرایندهای اجتماعی تعامل دارند، شناخت زمینه‌های مؤثر در شکل‌گیری چنین فرایندهایی همچون خشونت و پرخاشگری در عرصه ورزش و چگونگی کنترل آن با استفاده از تدابیر خاص، از منظر جامعه‌شناسی مهم است؛ زیرا، در بین مباحث و مقوله‌هایی که در جامعه‌شناسی ورزش قابل‌بحث و تأمل است، خشونت و پرخاشگری تماشاگران رویدادهای ورزشی به‌ویژه رقابت‌های فوتبال، همواره به‌عنوان پدیده‌ای اجتماعی، مهم و موردتوجه بوده است. از مسائل مهمی که موردتوجه اندیشمندان اجتماعی و جامعه‌شناسان قرار گرفته است، بررسی و تبیین رویدادها و حوادث خشونت‌آمیز در فوتبال است که هرازگاهی جلوه‌هایی از آن هنگام برگزاری مسابقات فوتبال در عرصه‌های ملی و بین‌المللی مشاهده می‌شود (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳).

در تحقق غوغاگری ورزشی (هولیگانیسم)، بی‌شک مهم‌ترین محرک شدت اهمیت مسابقه بین دو تیم است. با توجه به نقش اساسی که شهرآورد در تحقق غوغاگری ورزشی دارد و نیز سیری در آمار و ارقام که حکایت از افزایش رفتارهای پرخاشگرایانه در شهرآورها دارد، این موارد محققان را مجاب می‌کنند تا توضیحاتی درباره این مقوله ارائه دهند. در تمام دنیا، شهرآوردهای مهمی وجود دارد؛

مانند شهرآورد سرخابی در ایران بین تیم‌های پرسپولیس و استقلال، دِلا مادونینا شهرآورد مشهور کشور ایتالیا در شهر میلان بین تیم‌های آث میلان و اینتر میلان، دِلا کاپیتاله شهرآورد شهر رم بین تیم‌های آ.اس.رم^۱ و لاتزیو، دِلا مِلّه شهرآورد شهر تورین بین تیم‌های یوونتوس و تورینو و نیز در انگلستان باید به شهرآوردهای لندن، منچستر و لیورپول بین تیم‌های آرسنال و چلسی، منچستر یونایتد و منچستر سیتی، لیورپول و اورتون اشاره کرد. (مهاجرین، ۱۳۹۲). مسئله قطبی بودن فوتبال سبب شده است تا هنگام برگزاری مسابقه بین دو تیم طرفدار استقلال و پرسپولیس (پیروزی) با یکدیگر، یا مسابقاتی که یکی از این دو تیم در آن حضور دارند، پرخاشگری‌ها و در مواردی خشونت‌هایی روی دهد. امروزه، تقابل و معارضة پرخاشجویانه طرفداران این دو تیم در سطح کشور گسترش پیدا کرده است؛ به گونه‌ای که هرگاه یکی از این دو تیم برای شرکت در یک رقابت در شهرستان‌ها حضور پیدا می‌کنند، احتمال بروز رفتارهای خشن و پرخاشجویانه از طرف هواداران نیز افزایش می‌یابد؛ بنابراین، ضرورت کنترل و تدابیر انتظامی برای جلوگیری از بروز چنین حوادثی در ورزشگاه‌ها، اهمیت پژوهش حاضر را مشخص می‌کند.

این پژوهش با شناسایی علل وقوع رفتارهای تخریبی توسط تماشاگران و روش‌هایی که برای مقابله و پیشگیری از بروز آن‌ها مؤثر است، یافته‌هایی به دست می‌دهد که ناجا با بهره‌گیری از آن می‌تواند میزان و شدت کنش‌های تخریبی تماشاگران فوتبال را کاهش دهد و با حداقل هزینه ممکن از بروز اغتشاش و پیامدهای امنیتی و انتظامی آن در سطح جامعه جلوگیری کند. مسئله اصلی در این پژوهش این است که عوامل مؤثر بر کنترل انتظامی و اجتماعی لیگ برتر فوتبال در شهرآورد پایتخت را شناسایی کنیم.

غوغاگری ورزشی که در برخی کتب با عنوان وندالیسم (قاسمی، ذوالاکتاف، ۱۳۸۸) یا خشونت در ورزش (محسنی تبریزی، ۱۳۸۱) از آن یاد می‌شود، اگر اغراق نشده باشد، از داشتن تعریفی اقلان آور در ادبیات آسیب‌شناسی اجتماعی بی‌بهره مانده است. وندالیسم مصادیقی دارد که آنان را از سایر کج‌روی‌های اجتماعی متمایز می‌کند. جالب آنکه اهداف، انگیزه و عملکرد وندال‌ها بدون توجه به اینکه در کدام کشور روی می‌دهند، بسیار شبیه به هم است. صاحب‌نظران وندالیسم را به انواعی تقسیم کرده‌اند: وندالیسم عمومی، وندالیسم صنفی و وندالیسم امنیتی. وندالیسم عمومی عبارت است از تخریب فیزیکی و علنی یا غیرعلنی، با انگیزه لذت‌جویی و بدون منفعت‌طلبی به محیط و اموال عمومی. وندالیسم صنفی به خراب‌کاری دوام‌دار در محیط و اموال سازمان متبوع کارکنان همان سازمان می‌گویند. این نوع رفتار بیشتر نامحسوس و با انگیزه انتقام و نارضایتی همراه

1. A.S. Roma

است و به ندرت گروهی انجام می‌شود. وندالیسم امنیتی که مرتکبان آن امروزه با عنوان اراذل و اوباش در طرح امنیت اجتماعی شناخته می‌شوند، شامل شرارت گروهی در محله یا محل کسب و کار مشخص و با انگیزه منفعت طلبی و به دوراز گرایش‌های سیاسی، از طریق تهدید، ارعاب، باج‌خواهی، ایجاد مزاحمت‌های طولانی، زورگیری و شرخری توسط افراد سابقه‌دار و مجرمان به عادت است. (مهاجرین، ۱۳۹۲، ۴۶). به عقیده لوبن، هنگامی که مردم در هیجان جمعی ایجاد شده توسط عده‌ای قرار می‌گیرند، به‌طور موقت قوای عقلی و منطقی زندگی عادی خود را از دست می‌دهند، دچار تلقین‌پذیری جمعی می‌شوند و در نتیجه، تحت تأثیر رهبران متقاعد ساز، غوغا انگیز و عوام‌فریب قرار می‌گیرند و به تبعیت از ناراضیان، اقدام به ارتکاب رفتارهای قهقرایی در سطح ابتدایی می‌کنند (کریمی، ۱۳۸۱). به باور گیدنز، برای درک فعالیت‌های افراد در جماعت‌های معترض، باید آن‌ها را به‌عنوان پاسخ منطقی به موقعیت‌های ویژه در نظر گرفت. گردآمدن جماعت‌ها اغلب فرصت دست‌یابی به هدف‌ها را با کمترین هزینه شخصی فراهم می‌کند. در موقعیت جماعت، افراد نسبتاً گمنام هستند و می‌توانند از عواقب افشای اعمالی که در آن صورت منجر به مجازات خواهد شد، بگریزند. هنگامی که افراد به‌صورت جماعت عمل می‌کنند، به‌طور موقت به مراتب قدرت بیشتری دارند تا زمانی که به‌عنوان شهروندان منفرد دست به عمل می‌زنند (الیاسی، ۱۳۸۱). دایننگ^۱ و مورفی و ویلیامز (۱۹۸۸) هیجان و لذت را عنصر کلیدی اوباشگری می‌دانند.

نتایج تحقیقات و بررسی‌های ولکامر^۲ (۱۹۷۲) که داده‌های خویش را از بیش از ۱۸۰۰ مسابقه فوتبال گردآوری کرده، نشان می‌دهد که بازنده‌های مسابقات ورزشی اغلب خطاهای بیشتری نسبت به برنده‌ها مرتکب می‌شوند و تیم‌های انتهایی جدول نسبت به تیم‌هایی که ابتدای رده‌بندی قراردادند، پرخاشگری و خطاهای بیشتری از خود نشان می‌دهند. پرخاشگری را می‌توان مسئله‌ای اجتماعی و از آشکارترین جلوه‌های خشونت در ورزش و به‌خصوص در فوتبال به شمار آورد که از دهه ۱۹۶۰ و در رقابت‌های فوتبال انگلستان توجه محققان علوم اجتماعی را به خود جلب کرده است (قاسمی و، ذوالاکتاف، ۱۳۸۸، ۷۰). در مجموع، این نتیجه‌گیری مورد اتفاق اغلب پژوهشگران است که وقتی در یک موقعیت نتوان هویت افراد را مشخص کرد، اعمال ضد اجتماعی و غیراخلاقی آن‌ها افزایش می‌یابد و متغیر فردیت‌باختگی و هم‌رنگی از جهاتی با یکدیگر تداخل می‌یابند.

پژوهش‌هایی در مورد موضوع کنترل انتظامی و اجتماعی و خشونت تماشاگران فوتبال انجام شده است. کوراکیس^۳ (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان «پیرامون خشونت و پرخاشگری تماشاگران فوتبال»

-
1. Dunning, Murphy & Williams
 2. Volakamer
 3. Courakis

به وجود رابطه معنادار متغیرهای خانواده، سرمایه فرهنگی خانواده با متغیر اعتماد به پلیس تماشاگران اشاره دارد. نیازی پور و سهرابی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «رابطه پایگاه اقتصادی-اجتماعی تماشاگران فوتبال با رفتارهای خشونت‌آمیز و آشوبگرانه در فوتبال»، از دیدگاه آشوبگران و پلیس به این نتیجه رسیدند که بین رفتارهای خشونت‌آمیز و وندالیستیک با اوباشگران تماشاگران فوتبال رابطه وجود دارد. نائینی، (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان «بررسی تدابیر و طرح‌های انتظامی در کنترل خشونت تماشاچیان فوتبال» پدیده خشونت در فوتبال را پدیده‌ای پیچیده و چندبعدی دانسته است که بایستی به ارائه الگوی رفتاری مناسب برای تماشاچیان پرداخت. یافته‌های پژوهش قاسمی و، ذوالاکتاف (۱۳۸۸) با عنوان «عوامل مؤثر بر وندالیسم و اوباشگری در ورزش فوتبال» نشان داد که هیجان‌طلبی و عقده‌گشایی، سابقه درگیری و نزاع، تیم‌گرایی، ازهم‌گسیختگی روانی خانواده، تأثیرپذیری از گروه همسالان، تماشای فیلم‌های خشونت‌آمیز، کنترل پلیس، جماعت انبوه، بحران‌ها و وقایع زندگی، رضایت از عوامل وضعیتی، سابقه رفتار مجرمانه و تحریک مطبوعات ورزشی به‌طور معناداری واریانس متغیرهای وندالیسم و اوباشگری را تبیین می‌کنند. محسنی تبریزی (۱۳۸۳) در پژوهشی با عنوان «وندالیسم» نگاهی اجمالی به ویژگی‌های اقتصادی و اجتماعی طرفداران دو تیم استقلال و پرسپولیس داشته است که بخش عمده‌ای از این طرفداران مجرد هستند و بیشتر، از افراد طبقه ضعیف اقتصادی می‌باشند. رحمتی (۱۳۸۱) در پژوهشی با عنوان «بررسی جامعه‌شناختی عوامل مؤثر در خشونت و پرخاشگری در ورزش فوتبال (شهر تهران)»، معتقد است که برگزاری برنامه‌های تفریحی و شاد قبل از شروع بازی و ارائه بروشورهای جالب و سرگرم‌کننده، تاحدزیادی موجب تخلیه هیجانات تماشاچیان می‌شوند. همچنین، داوران مسابقات نیز باید علاوه بر کنترل فنی مسابقه، توانایی ایجاد آرامش و مدیریت در زمین را داشته باشند. عنبری (۱۳۸۱) در پژوهشی با عنوان «بررسی علل خشونت‌گرایی از سوی بعضی از تماشاگران فوتبال»، بر اساس راهکار اجباری، بازرسی منظم و بدون تبعیض، جریمه و تنبیه، جلوگیری از ورود آشوبگران شناخته‌شده را نتیجه گرفته و پیشنهاد کرده است که با عملکرد مخفیانه و پنهانی، محافظت، بازرسی و نظارت می‌توان متهمان به خشونت را از جمع خارج کرد و از همه‌گیر شدن شرایط خشن جلوگیری کرد. در پژوهش نعمتی (۱۳۹۱) با عنوان «تعیین عوامل مؤثر بر حضور تماشاچیان در مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران»، یافته‌های مدل آماری نشان داد که عوامل اقتصادی، جذابیت و برنامه‌ریزی ارتباط علی معناداری با تمایل به حضور تماشاچیان دارند؛ اما عامل مشوق، ارتباط علی معناداری با تمایل به حضور ندارد.

نوآوری پژوهش حاضر در مقایسه با پژوهش‌های پیشین در بررسی تدابیر انتظامی و اجتماعی و تدوین شاخص‌های آن، در راستای کنترل انتظامی است. هدف از این پژوهش شناسایی عوامل مؤثر بر کنترل انتظامی و اجتماعی لیگ برتر فوتبال در شهر آورد پایتخت می‌باشد.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش در گروه پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی قرار می‌گیرد و از نوع کاربردی است. در این پژوهش، طیف لیکرت روش اصلی مقیاس‌سازی ابعاد و شاخص‌های تدابیر کنترل خشونت متغیرهای مستقل هستند. با در نظر گرفتن ویژگی خاص موضوع مورد بررسی، ماهیت جامعه آماری آن و نیز با توجه به اینکه در پژوهش حاضر از فن دلفی استفاده شده است، نمونه‌گیری انجام نشده است؛ از این رو، ۴۰ نفر از صاحب‌نظران و خبرگان انتظامی که به نوعی فعالیت آن‌ها در زمینه موضوع مورد بررسی است، برای پاسخ‌گویی به پرسش‌نامه و آزمون فرضیه‌های پژوهش در نظر گرفته شده‌اند. در این پژوهش، ابتدا بر اساس مشاهده‌ها، مصاحبه‌ها و مطالعه ادبیات، اسناد و مدارک، مدل اولیه‌ای به عنوان مدل تحلیلی پژوهش فراهم شد. در این مرحله از پژوهش، اطلاعات مربوط به ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های عملکرد گردآوری و سازمان‌دهی شد. در مرحله بعد، اعتبار این مدل توسط خبرگان علمی و تجربی تأیید شد و برای کمی‌سازی نظر خبرگان، در این پرسش‌نامه از طیف لیکرت پنج ارزشی (بسیار کم- بسیار زیاد) استفاده شد که دارای ۳۳ سؤال بود که ۱۵ سؤال در زمینه بعد اجتماعی و ۱۸ سؤال درباره بعد کنترل اجتماعی بود. برای تأیید صحت و دقت علمی پرسش‌نامه و در نتیجه، برای اطمینان از روایی ابزار اندازه‌گیری از روش‌های روایی محتوا (نظرسنجی از خبرگان) و روایی سازه و برای اطمینان از پایایی آن از روش پایایی بین سؤال‌ها (آلفای کرونباخ) استفاده شد. برای سنجش پایایی پرسش‌نامه، ابتدا پرسش‌نامه بر روی ۲۰ نفر از صاحب‌نظران و خبرگان انتظامی موجود در جامعه آماری به صورت متفرقه و نه به صورت یک نمونه خاص آزمون شد. برای ارزیابی گویه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ^۱ استفاده شد و مقدار این کمیت برای هر یک از شاخص‌ها به این صورت است: با استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس^۲، داده‌ها به صورت تحلیل یک‌متغیره و ارزیابی شاخص‌های مرکزی و پراکندگی تجزیه و تحلیل شد. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش هر یک از متغیرهای مستقل به صورت جداگانه با متغیر وابسته مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفت. با توجه به اینکه متغیرهای مستقل و متغیر وابسته در سطح سنجش ترتیبی اندازه‌گیری شده‌اند، برای همبستگی و نیز معناداری رابطه آن‌ها (برای قابلیت تعمیم به جامعه آماری) از ضریب همبستگی

-
1. Cronbach's Alpha
 2. SPSS

اسپیرمن و برای ارزیابی میزان و شدت رابطه آن‌ها، به دلیل برابر بودن تعداد طبقات سطر و ستون از ضریب تا او-بی کنده استفاده شد. از آنجاکه مجموعه‌ای از عوامل سبب بروز پدیده خشونت در فوتبال می‌شوند، مدیریت و کنترل آن، دودسته از تدابیر را می‌طلبد: ۱- تدابیر انتظامی-امنیتی و ۲- تدابیر اجتماعی-روانی (حاج‌بیگی و مسعودی، ۱۳۸۵).

الف. تدابیر انتظامی - امنیتی

۱- وجود مدیریت قوی در ورزشگاه‌ها: یکی از مواردی که به بروز و تشدید خشونت در ورزشگاه‌ها دامن می‌زند، ضعف مدیریتی ورزشگاه‌ها است؛ بنابراین، ورزشگاه‌ها نیازمند مدیریت قوی هستند تا هنگام برگزاری مسابقات به‌ویژه مسابقات مهم، فضای استادیوم‌ها را به‌راحتی کنترل کنند و بر آن‌ها نظارت داشته باشند (نائینی، ۱۳۹۱، ۵۴).

۲- شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب و غیرمتعادل به ورزشگاه‌ها: نیروهای انتظامی حاضر در ورزشگاه‌ها باید توان خود را در مدیریت و کنترل رفتارهای جمعی و گاهی بحرانی افزایش دهند و به وسایل و ابزارهای کنترل نامحسوس، مانند دوربین‌های مداربسته و مأموران مخفی برای شناسایی افراد خطاکار در محیط ورزشگاه مجهز شوند (محسنی تبریزی، ۱۳۷۹، ۷۸).

۳- استفاده از مأموران باتجربه در کنترل ورزشگاه‌ها: رفتار ناشایست بازیکنان و مربیان تیم‌های ورزشی و واکنش خشونت‌آمیز پلیس از مهم‌ترین علل بروز این موارد دانسته شده است. در مواردی که پلیس برخورد خشنی با تماشاگران پرخاشگر می‌کند، این برخورد مقدمه‌ای برای افزایش ناآرامی‌ها و گسترده شدن آن‌ها به فضای بیرون ورزشگاه‌ها است (تنبام^۱ و استوارت، سینگروودا، ۱۹۷۷).

ب- تدابیر اجتماعی - روانی

۱- توجه به نقش و اهمیت عوامل جامعه‌پذیری به‌ویژه خانواده، مدرسه و نخبگان ورزشی: نقش عوامل جامعه‌پذیری به‌ویژه خانواده، مدرسه و نخبگان ورزشی بسیار بااهمیت است (حاج‌بیگی و مسعودی، ۱۳۸۵). خانواده، مهم‌ترین منبع کنترل رفتار نوجوانان است. ایوان‌نای، بزهکاری نوجوانان را بیشتر ناشی از ضعف کنترل خانوادگی می‌داند (ولد، ۱۳۸۸، ۲۷۷).

۲- توجه به پایگاه اقتصادی-اجتماعی تماشاگران: با توجه به اینکه پایگاه اقتصادی-اجتماعی بر رفتار خشونت‌آمیز و پرخاشجویانه طرفداران فوتبال تأثیر معکوس دارد، بیشتر طرفدارانی که برای تماشای مسابقات فوتبال تیم‌های موردعلاقه خویش به ورزشگاه مراجعه می‌کنند، متعلق به طبقات

متوسط روبه پایین جامعه هستند. شواهد مربوط به تجربه اجرای بازی‌های سرگرم‌کننده تفریحی-فرهنگی در دیگر کشورها از جمله آمریکا، انگلستان، هلند و غیره، نشانگر تأثیر سودمند آن‌ها بر روحیه تماشاگران و طرفداران فوتبال در ورزشگاه‌ها است (ریچارد^۱، ۱۹۹۹، ۴۴).

۳- توجه و اهمیت دادن به عوامل وضعیتی: با توجه به تأثیر متغیرهای وضعیتی (نظیر زمان برگزاری مسابقه، شرایط فیزیکی برگزاری مسابقه، اهمیت و حساسیت نتیجه مسابقه)، فدراسیون فوتبال افزون بر چاپ و انتشار بروشور، اعلامیه، تابلو و پوستر تبلیغاتی در محدوده ورزشگاه‌ها، ترویج و تبلیغ انگاره‌های مناسب رفتاری برای طرفداران، بازیکنان باشگاه‌ها را نیز در مورد کنترل واکنش‌هایشان هنگام ابراز هیجان در مواقع کامیابی یا ناکامی آموزش دهند تا از بروز خشونت‌ها و پرخاشگری‌هایی که متأثر از عوامل وضعیتی هستند، جلوگیری شود (کریمی، ۱۳۷۸، ۷۵).

۴- استفاده از داوران باتجربه: بروز برخی از رفتارهای خشونت‌آمیز تماشاگران مربوط به نوع داوری است. تجارب نشان می‌دهد که اگر در یک بازی حساس و سرنوشت‌ساز، داور به اشتباه به ضرر تیمی رأی دهد، به‌خصوص هنگام گرفتن پنالتی، رفتار احساسی طرفداران تیم افزایش خواهد یافت و برای نشان دادن نارضایتی خود، چون به داور دسترسی ندارند با طرفداران تیم رقیب درگیر خواهند شد (مهاجرین، ۱۳۹۲).

۵- نقش رسانه‌های همگانی و رسالت مطبوعات به‌ویژه مطبوعات ورزشی: رسانه‌ها اعم از نوع نوشتاری، شنیداری و دیداری با زمینه‌پردازی و انتشار اکاذیب، درشت‌نمایی مسائل کوچک و حاشیه‌ای، القا و انتقال هراس به مخاطبان، تهییج افکار عمومی، دامن‌زدن به اختلافات بازیکنان و مربیان باشگاه‌ها، برجسب‌زدن به برخی بازیکنان با القاب لمپنیسم سبب برانگیخته‌شدن احساسات و تحریک برخی هواداران باشگاه‌ها می‌شوند (مهاجرین، ۱۳۹۲).

۶- ایجاد انجمن‌ها و تشکل‌های رسمی یا نیمه‌رسمی توسط واحدهای فرهنگی باشگاه‌ها: با توجه به ارتباط هواداران پرشور با باشگاه‌های موردعلاقه خود و نیز بالابودن میزان تمایل به رفتارهای پرخاشجویانه و خشونت‌آمیز بین این دسته از طرفداران، باید انجمن‌ها و تشکل‌های رسمی یا نیمه‌رسمی توسط واحدهای فرهنگی باشگاه‌ها با هدف جلوگیری و کنترل رفتارهای پرخاشجویانه این‌گونه هواداران آن‌ها رواج یابد (نائینی، ۱۳۹۱، ۵۹).

۷- فراهم کردن تسهیلات و امکانات رفاهی در ورزشگاه‌ها: دو متغیر رضایت از امکانات و تسهیلات و نیز سازگاری هدف‌ها و شیوه‌های تحقق هدف‌ها، بر تمایل به خشونت و پرخاشگری طرفداران فوتبال در ورزشگاه‌ها تأثیر بسیار زیادی دارند. با توجه به این مطلب، باید اقدامات مناسبی

برای فراهم ساختن تسهیلات و امکانات فیزیکی و خدماتی برای تماشاگران و طرفداران فوتبال انجام شود (کریمی، ۱۳۷۸، ۷۵).

۸- ارائه الگوی رفتاری مناسب به نوجوانان و جوانان طرفدار فوتبال: متغیرهایی مانند ارتباط با باشگاه، روابط با دوستان و همسالان، رضایت از امکانات و تسهیلات و نیز رسانه‌های ورزشی در کاهش خشونت و پرخاشگری مؤثر هستند؛ بنابراین، باید سازمان‌ها و نهادهایی که امکان تأثیرگذاری بر رفتار تماشاگران فوتبال دارند؛ یعنی، باشگاه‌های ورزشی، فدراسیون فوتبال، نیروی انتظامی، وزارت آموزش و پرورش، رسانه‌ها و مطبوعات ورزشی، در چارچوب ارتباط متقابل با یکدیگر، الگوی رفتاری مناسب به نوجوانان و جوانان طرفدار فوتبال ارائه دهند (ریتزر^۱، ۱۳۷۴، ۵۵).

نتایج

جدول ۱- ضریب پایایی شاخص‌ها

مقدار آلفا	شاخص‌ها
۰/۶۳	عوامل جامعه‌پذیری
۰/۷۰	عوامل وضعیتی
۰/۶۱	استفاده از داوران باتجربه
۰/۶۸	نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی
۰/۷۸	مدیریت حاکم در ورزشگاه‌ها
۰/۶۲	استفاده از مأموران ویژه و باتجربه
۰/۶۳	شناسایی و کنترل افراد ناباب
۰/۷۰	میزان امکانات و تسهیلات رفاهی
۰/۶۷	ارائه الگوی رفتاری مناسب

جدول ۲- آزمون کلموگروف- اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرهای مستقل

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار زد کلموگروف اسمیرنوف	معناداری
ارائه الگوهای رفتاری مناسب	۲/۵۵	۳/۲۳	۰/۷۹۳	۰/۰۰۱
استفاده از مأموران ویژه و باتجربه	۲/۴۵	۳/۵۵	۰/۷۲۳	۰/۰۱۰
شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاهها	۲/۳۰	۳/۴۵	۰/۷۸۸	۰/۰۰۰
عوامل جامعه‌پذیری	۲/۳۳	۳/۴۴	۰/۷۶۰	۰/۰۲۰
عوامل وضعیتی	۲/۳۶	۳/۳۸	۰/۷۲۲	۰/۰۲۰
استفاده از داوران مجرب و باتجربه	۲/۳۸	۳/۳۹	۰/۷۲۱	۰/۰۳۰
نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی	۲/۳۳	۳۰/۴۰	۰/۷۱۹	۰/۰۱۰
میزان امکانات و تسهیلات رفاهی	۱/۸۸	۳۰/۴۴	۰/۷۱۰	۰/۰۱۰
نحوه مدیریت حاکم بر ورزشگاهها	۳/۲۹	۳۰/۴۵	۰/۷۱۱	۰/۰۰۱

جدول ۳- اطلاعات جمعیتی

شاخص	فراوانی	درصد فراوانی
سردار - امیر	۳	۸
افسران ارشد	۲۵	۶۲
افسران جز	۱۲	۳۰
جمع کل	۴۰	۱۰۰,۰
بالای ۲۵ سال	۱۰	۲۵
۲۰ تا ۲۵ سال	۱۵	۳۷,۵
زیر ۲۰ سال	۱۵	۳۷,۵
جمع کل	۴۰	۱۰۰,۰
دکتر	۳	۷,۵
کارشناسی ارشد	۲۰	۵۰
کارشناسی	۱۷	۴۲,۵
جمع کل	۴۰	۱۰۰,۰

تحلیل تک متغیره

در مرحله اول، هریک از متغیرهای مستقل و متغیر وابسته به صورت تحلیل تک متغیره ارزیابی شدند و طبق جدول شماره چهار، شاخص‌های مرکزی و پراکندگی تجزیه و تحلیل و توصیف شدند.

جدول ۴- تحلیل تک متغیره و ارزیابی شاخص‌های مرکزی و پراکندگی

متغیر	ضعیف	متوسط	قوی	ارزیابی کلی
نحوه مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها	۲۷٪/۱۵	۵۲٪/۱۵	۲۰٪	متوسط
استفاده از مأموران ویژه و باتجربه	۳۰٪	۵۰٪	۲۰٪	متوسط
شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاه‌ها	۲۵٪	۳۲٫۵۰٪	۴۲٫۵۰٪	بالا
عوامل جامعه‌پذیری	۲۷٫۵۰٪	۵۲٫۵۰٪	۲۰٪	متوسط
عوامل وضعیتی	۳۰٪	۵۵٪	۱۵٪	متوسط
استفاده از داوران باتجربه	۳۷۰۵٪	۴۷٫۵۰٪	۱۵٪	متوسط
نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات	۱۵٪	۴۷٪	۳۷٪	متوسط
میزان امکانات و تسهیلات رفاهی	۲۵٪	۵۰٪	۲۵٪	متوسط
ارائه الگوهای رفتاری مناسب	۳۷٫۵۰٪	۴۲٫۵۰٪	۲۰٪	متوسط
تدابیر کنترل خشونت و بی‌نظمی	۳۷٫۵۰٪	۴۲٫۵۰٪	۲۰٪	متوسط

در این پژوهش، بیشتر پاسخ‌گویان به ترتیب، نحوه مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها، استفاده از مأموران ویژه و باتجربه، عوامل جامعه‌پذیری، عوامل وضعیتی، استفاده از داوران باتجربه، نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی، میزان امکانات و تسهیلات رفاهی، ارائه الگوهای رفتاری مناسب، تدابیر کنترل خشونت و بی‌نظمی را درحدمتوسط و شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاه‌ها را در حد بالا ارزیابی کردند.

تحلیل دومتغیره

در مرحله دوم، برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، هریک از متغیرهای مستقل به‌طور جداگانه با متغیر وابسته به‌صورت دوه‌دو مقایسه شدند و مورد تحلیل قرار گرفتند. با توجه به اینکه متغیرهای مستقل و متغیر وابسته در سطح سنجش ترتیبی اندازه‌گیری شده‌اند، برای بررسی همبستگی و معناداری رابطه آن‌ها (برای قابلیت تعمیم به جامعه آماری) از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. همچنین، برای ارزیابی میزان و شدت رابطه آن‌ها به‌دلیل برابری تعداد طبقات سطر و ستون، از ضریب تا او- بی‌کندال استفاده شد (ساعی، ۱۳۷۷؛ داوس، ۱۳۸۱). در جدول شماره پنج، به هریک از این متغیرهای مستقل و رابطه آن‌ها با متغیر وابسته پرداخته شده است:

طبق مدل نظری پژوهش، یکی از فرضیه‌های اساسی این است که متغیرها با میزان تدابیر کنترل خشونت رابطه دارند. با توجه به اینکه هر متغیر در سطح مقیاس ترتیبی اندازه‌گیری شده است، از ضریب همبستگی اسپیرمن برای همبستگی و معناداری این رابطه و از ضریب تا او- بی‌کندال برای

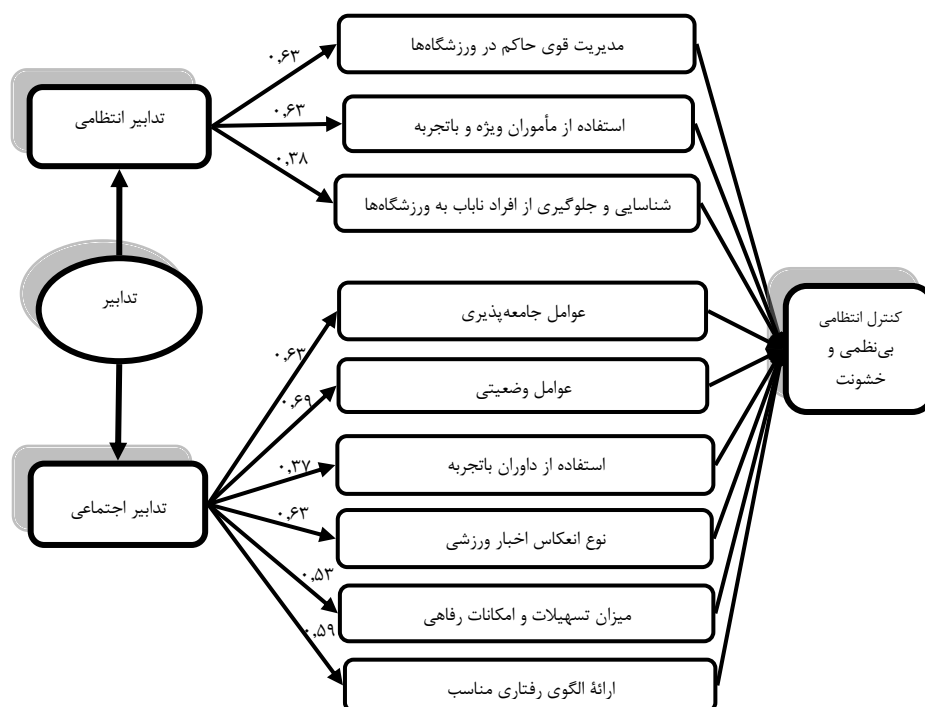
ارزیابی میزان و شدت این رابطه استفاده شده است. جدول شماره پنج میزان کنترل خشونت را برحسب متغیرها نشان می‌دهد.

همان‌گونه که یافته‌های جدول شماره پنج نشان می‌دهد، بین دو متغیر مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها و استفاده از مأموران ویژه و باتجربه، عوامل جامعه‌پذیری، عوامل وضعیتی، استفاده از داوران باتجربه، نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی، میزان امکانات و تسهیلات رفاهی، ارائه الگوهای رفتاری مناسب، تدابیر کنترل خشونت و بی‌نظمی در حد متوسط و شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاه‌ها و میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین، فرضیه اول مبنی بر اینکه مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها با میزان کنترل خشونت رابطه دارد، تأیید می‌شود. همچنین، بین دو متغیر استفاده از مأموران ویژه و باتجربه و میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین، با توجه به یافته‌های جدول، ضرایب به‌کاربرده شده و نیز مطالب ذکر شده، فرضیه دوم مبنی بر اینکه استفاده از مأموران ویژه و باتجربه با میزان کنترل خشونت رابطه دارد، تأیید می‌شود. بین دو متغیر شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاه‌ها و میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال رابطه معنادار در سطح خطای ۰/۰۲ وجود دارد؛ بنابراین، با توجه به یافته‌های جدول، ضرایب به‌کاربرده شده و نیز مطالب ذکر شده، فرضیه سوم مبنی بر اینکه شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاه‌ها با میزان کنترل خشونت رابطه دارد، تأیید می‌شود. بین دو متغیر عوامل جامعه‌پذیری و میزان کنترل خشونت مسابقات فوتبال، رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین، با توجه به یافته‌های جدول، ضرایب به‌کاربرده شده و نیز مطالب ذکر شده، فرضیه چهارم مبنی بر اینکه عوامل جامعه‌پذیری با میزان کنترل خشونت رابطه دارد، تأیید می‌شود. بین دو متغیر عوامل وضعیتی و میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین، با توجه به یافته‌های جدول، ضرایب به‌کاربرده شده و نیز مطالب ذکر شده، فرضیه پنجم مبنی بر اینکه عوامل وضعیتی با میزان کنترل خشونت رابطه دارد، تأیید می‌شود. همان‌گونه که یافته‌های جدول شماره پنج و نیز ضریب همبستگی اسپیرمن نشان می‌دهد، بین دو متغیر استفاده از داوران باتجربه و میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار در سطح خطای ۰/۰۲ وجود دارد؛ بنابراین، با توجه به یافته‌های جدول، ضرایب به‌کاربرده شده و نیز مطالب ذکر شده، فرضیه ششم مبنی بر اینکه استفاده از داوران باتجربه با میزان کنترل خشونت رابطه دارد، تأیید می‌شود. بین دو متغیر نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی و میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین، با توجه به یافته‌های جدول، ضرایب به‌کاربرده شده و نیز مطالب ذکر شده، فرضیه هفتم مبنی بر اینکه نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی با میزان کنترل خشونت رابطه دارد، تأیید

می‌شود. بین دو متغیر میزان امکانات و تسهیلات رفاهی و میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین، با توجه به یافته‌های جدول، ضرایب به‌کاربرده‌شده و نیز مطالب ذکرشده، فرضیه هشتم مبنی بر اینکه میزان امکانات و تسهیلات رفاهی با میزان کنترل خشونت رابطه دارد، تأیید می‌شود. همان‌گونه که یافته‌های جدول شماره پنج و نیز ضریب همبستگی اسپیرمن نشان می‌دهد، بین دو متغیر ارائه الگوهای رفتاری مناسب و میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین، با توجه به یافته‌های جدول، ضرایب به‌کاربرده‌شده و نیز مطالب ذکرشده، فرضیه نهم مبنی بر اینکه میزان امکانات و تسهیلات رفاهی با میزان کنترل خشونت تماشاگران فوتبال رابطه دارد، تأیید می‌شود. با توجه به نظریه‌های ارائه‌شده، این مدل مفهومی ارائه می‌شود.

جدول ۵- ضرایب همبستگی اسپیرمن و آزمون تاو- بی‌کندال متغیرهای پژوهش با متغیر کنترل خشونت و بی‌نظمی

سطح خطا	آزمون تاو کندال		آزمون اسپیرمن		تعداد مشاهده‌ها	نام متغیر
	مقدار معناداری	ضریب همبستگی	مقدار معناداری	ضریب همبستگی		
۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۶۱	۰/۰۰۱	۰/۶۳	۴۰	نحوه مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها
۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۵۹	۰/۰۰۱	۰/۶۳	۴۰	استفاده از مأمورین ویژه و باتجربه
۰/۰۲	۰/۰۱۵	۰/۳۶	۰/۰۱۵	۰/۳۸	۴۰	شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاه‌ها
۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۶۱	۰/۰۰۱	۰/۶۳	۴۰	عوامل جامعه‌پذیری
۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۶۷	۰/۰۰۱	۰/۶۹	۴۰	عوامل وضعیتی
۰/۰۲	۰/۰۴۰	۰/۳۶	۰/۰۱۸	۰/۳۷	۴۰	استفاده از داوران باتجربه
۰/۰۱	۰/۰۱۶	۰/۴۲	۰/۰۰۵	۰/۴۳	۴۰	نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات
۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۵۲	۰/۰۰۱	۰/۵۳	۴۰	میزان امکانات و تسهیلات رفاهی
۰/۰۱	۰/۰۰۱	۰/۵۷	۰/۰۰۱	۰/۵۹	۴۰	ارائه الگوهای رفتاری مناسب

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

این نتیجه حاصل شد که بین دو متغیر مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار مستقیم و قوی به میزان ۰/۶۱ وجود داشت. این یافته بیانگر این است که هرچه میزان مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها ضعیف باشد، میزان کنترل تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، اگر توان و قدرت مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها ضعیف باشد، میزان کنترل تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، با افزایش توان و قدرت مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها، میزان کنترل تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش پیدا می‌کند؛ بنابراین، باید گفت که نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش، با نتایج به‌دست‌آمده از مطالعه نائینی، (۱۳۹۱) از همسویی زیادی دارد؛ از این‌رو، برای کنترل بی‌نظمی و خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال لیگ برتر به‌خصوص شهرآوردهای پایتخت، توان و قدرت مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها باید افزایش پیدا کند و قبل از برگزاری مسابقات، هماهنگی‌های لازم بین مدیریت ورزشگاه و مدیریت انتظامی انجام شود.

بین دو متغیر استفاده از مأموران ویژه و باتجربه و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار مستقیم و قوی به میزان $0/59$ وجود داشت و این یافته بیانگر این است که هرچه میزان استفاده از مأموران ویژه و باتجربه در ورزشگاه‌ها پایین باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، با افزایش استفاده از مأموران ویژه و باتجربه در ورزشگاه‌ها، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش پیدا می‌کند.؛ بنابراین، برای کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال در لیگ برتر باید از مأموران ویژه و باتجربه استفاده شود که آموزش‌های خاصی در رابطه با کنترل اغتشاشات دیده‌اند و باید مهارت‌های ارتباطی و روان‌شناختی به مأموران آموزش داده شود.

بین دو متغیر شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاه‌ها و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معنادار مستقیم و متوسطی به میزان $0/38$ وجود داشت و این یافته نشان می‌دهد که هرچه میزان شناسایی و جلوگیری از افراد ناباب به ورزشگاه‌ها پایین باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، با افزایش استفاده از مأموران ویژه و باتجربه در ورزشگاه‌ها، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش پیدا می‌کند. این یافته با نتایج به‌دست‌آمده از مطالعه محسنی تبریزی (۱۳۸۳) همسو است؛ بنابراین، برای کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال در لیگ برتر، باید افراد ناباب و اخلال‌گر که جو ورزشگاه‌ها را متشنج می‌کنند، شناسایی شوند و از ورود آن‌ها به ورزشگاه‌ها جلوگیری شود.

بین دو متغیر عوامل جامعه‌پذیری و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معناداری مستقیم و قوی به میزان $0/61$ وجود داشت. این یافته بیانگر این است که هرچه تأثیر میزان جامعه‌پذیری پایین باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، با افزایش تأثیر میزان عوامل جامعه‌پذیری، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش پیدا می‌کند. این یافته با نتایج مطالعه رحمتی (۱۳۸۱) همسو است؛ بنابراین، برای کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال در لیگ برتر، خانواده‌ها، مدارس و رسانه‌ها لازم است در این خصوص توجه لازم کنند، آموزش‌های لازم را برای کاهش خشونت و پرخاشگری ارائه دهند و کلاس‌های مهارت‌های کنترل خشم برای تماشاچیان سابقه‌دار برگزار شود. بین دو متغیر عوامل وضعیتی و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معناداری مستقیم و قوی به میزان $0/67$ وجود داشت. این یافته بیان می‌کند که هرچه تأثیر میزان عوامل وضعیتی پایین باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، با افزایش تأثیر میزان عوامل وضعیتی، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش پیدا می‌کند. این یافته با مطالعه عنبری (۱۳۸۱) همسو است؛ بنابراین، برای کنترل خشونت

تماشاگران مسابقات فوتبال در لیگ برتر، لازم است که فدراسیون فوتبال علاوه بر چاپ و انتشار اعلامیه، تابلو و پوستر تبلیغاتی در محدوده ورزشگاه‌ها و ترویج انگاره‌های رفتاری مناسب برای طرفداران مسابقات فوتبال، بازیکنان باشگاه‌ها را در مورد کنترل واکنش‌هایشان در مواقع کامیابی و ناکامی آموزش دهند و همچنین، رنگ‌آمیزی ورزشگاه به گونه‌ای باشد که القاکننده آرامش روانی برای تماشاچیان باشد.

بین دو متغیر استفاده از داوران باتجربه و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معناداری مستقیم و متوسطی به میزان ۰/۳۶ وجود داشت. این یافته بیان می‌کند که هرچه استفاده از داوران باتجربه کم باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، با افزایش استفاده از داوران باتجربه، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش رحمتی (۱۳۸۱) همسویی زیادی دارد؛ بنابراین، برای کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال در لیگ برتر، داوران مسابقات فوتبال نه فقط باید واجد شرایط فنی و فیزیکی برای داوری باشند، بلکه به دلیل قضاوت‌های آن‌ها، بر رفتار بازیکنان، تماشاگران و دوستداران تیم‌های فوتبال، تأثیر داشته و فدراسیون فوتبال باید از داوران حمایت‌های لازم را انجام داده و با تماشاچیان خطاکار که به داور اهانت می‌کنند، برخورد لازم را داشته باشد.

بین دو متغیر نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معناداری مستقیم و متوسطی به میزان ۰/۴۲ وجود داشت. این یافته بیانگر این است که هرچه نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی عراق‌آمیز باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، هرچه نوع انعکاس اخبار از سوی مطبوعات ورزشی واقعی باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش پیدا می‌کند. این یافته با نتایج مطالعه عنبری (۱۳۸۱) همسویی بسیار زیادی دارد؛ بنابراین، برای کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال در شهرآوردهای پایتخت، لازم است که مطبوعات ورزشی برای کاهش حساسیت‌های موجود درباره رقابت‌های تیم‌های فوتبال، به گونه‌ای مؤثر وارد عمل شوند و افزون بر حساسیت‌زدایی برای ایجاد ارتباط فرهنگی مناسب و آموزش رفتارهای جمعی، به شکلی صحیح و متناسب با الگوهای مثبت فرهنگی و اجتماعی تلاش کنند. همچنین، اصحاب رسانه قبل از برگزاری مسابقات توجیه شوند و در صورت انعکاس اخبار هدفدار، پیگیری قانونی انجام شود.

بین دو متغیر میزان امکانات و تسهیلات رفاهی و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران مسابقات فوتبال، رابطه معناداری مستقیم و نسبتاً متوسطی به میزان ۰/۵۲ وجود داشت. این یافته

بیان می‌کند که هرچه میزان امکانات و تسهیلات رفاهی پایین باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، با افزایش میزان امکانات و تسهیلات رفاهی، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش عنبری (۱۳۸۱) همسویی بسیار زیادی دارد؛ بنابراین، برای کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال، باید اقدامات لازم برای فراهم ساختن تسهیلات، امکانات فیزیکی و خدماتی برای تماشاگران و طرفداران فوتبال انجام شود. محور این اقدامات باید معطوف به ایجاد امکانات مناسب برای دسترسی طرفداران و تماشاگران مسابقات به تسهیلات گوناگونی باشد؛ مانند سالن‌های غذاخوری، سرویس‌های بهداشتی، مکان‌هایی برای نشستن، بلیت مسابقات، دسترسی به وسایل رفت‌وآمد به ورزشگاه‌ها. در صورت فراهم نبودن امکانات رفاهی اولیه، از برگزاری مسابقه خودداری شود.

بین دو متغیر ارائه الگوهای رفتاری مناسب و میزان کنترل خشونت و بی‌نظمی تماشاگران فوتبال، رابطه معنادار مستقیم و نسبتاً قوی به میزان ۰/۵۷ وجود داشت. این یافته بیان می‌کند که هرچه ارائه الگوهای رفتاری مناسب پایین باشد، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز پایین است؛ اما، با افزایش میزان ارائه الگوهای رفتاری مناسب، میزان کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال نیز افزایش می‌یابد. این یافته با نتایج پژوهش عنبری (۱۳۸۱) همسویی بسیار زیادی دارد؛ بنابراین، برای کنترل خشونت تماشاگران مسابقات فوتبال در لیگ برتر، بایستی فدراسیون فوتبال با آموزش رهبران و سردسته‌های تماشاگران و قرارداد آن‌ها در خودروهای حمل‌ونقل طرفداران، سرودهای مناسب و شاد را رواج دهد و از طریق رسانه، مهارت‌های ارتباطی و رفتاری در شبکه‌های ورزشی پخش شود.

این پژوهش نشان داد که با تقویت مدیریت حاکم بر ورزشگاه‌ها، استفاده از مأموران ویژه و باتجربه، شناسایی و جلوگیری از ورود افراد ناباب به ورزشگاه‌ها، افزایش تأثیر عوامل جامعه‌پذیری، افزایش توجه به تأثیر عوامل وضعیتی (زمان و شرایط فیزیکی برگزاری مسابقات، حساسیت بازی و نتیجه آن)، استفاده از داوران باتجربه، انعکاس واقعی و غیر اغراق‌آمیز اخبار از سوی مطبوعات ورزشی، افزایش امکانات رفاهی در ورزشگاه‌ها و ارائه الگوهای رفتاری مناسب به تماشاگران، می‌توان خشونت تماشاگران فوتبال را بیشتر کنترل کرد. لازم به ذکر است که در این پژوهش، تنها گروه کوچکی از کارشناسان انتظامی در تهران بررسی شدند و تنها ابعاد انتظامی و اجتماعی مربوط به کنترل انتظامی بررسی گردید.

منابع

1. Anbari, M. (2002). Investigating the causes of militancy by some Tehran football fans: Police Social Assistance. (Persian)
2. Courakis N. (2004). Football Violence: Not only a British Problem, European Journal on Criminal Policy and Research. 293-302.
3. Dunning E. Murphy, P. and Williams, J. (1988). The Roots of Football Hooliganism: An Historical and Sociological Study. London, Routledge.
4. Elyasi, M, H, (2002). Collective behavior theories of psychoanalysis protest. Police Knowledge. 4, 64-81. (Persian)
5. Ghasemi. zolaktaf. (2009). vandalism and hooliganism in sports, Jameshenasan Publication.
6. Haj Beygi, M. (2006). violence and aggression in the soccer and control strategies, Quarterly Journal of Security. 5(1,2). (Persian)
7. Karimi, Y. (1999). Social psychology (theories, concepts and applications), Tehran: Arasbaran Publication. (Persian)
8. Mohajerin, R. (2013). sports chaos and encounter strategies, Applied Research Center of the prevention police. (Persian)
9. Mohseni Tabrizi, A. (2000). Review of aggression and violence in football, Tehran University Research and Studies Institute (Persian)
10. Mohseni Tabrizi, A. (2004). vandalism (the basics of social psychology, Sociology and psychology vandalistic on issues of social pathology and wrong behavior), Tehran, A publication, First Edition. (Persian)
11. Naeeni S., A. & Rezaei Rad, M. (2012). the security measures to control soccer fans violence, knowledge of law. 54: 45-92. (Persian)
12. Nemati, N. (2012). Theoretical model test for affecting factors on Iranian football fans attendance, sport management studies, 13: 107-22. (Persian)
13. Niasipour, M, A, & Sohrabi, P. (2013). Investigating the Relationship Between Economic and Social Base of Football Spectators with Confusing Behaviors in Iranian Footballer's Perspectives and Law Enforcement Perspectives, Management Studies on Law Enforcement. 2 (22).
14. Rahmati, M. (2003). A Sociological Study of violence and aggression factors in soccer. PHD thesis. Tehran University, Faculty of Social Sciences, Tehran, Iran. (Persian)
15. Richard, G. (1999). Football: A Sociology of The Global Game. Polity Press.
16. Ritzer, G. (1995). contemporary sociological theory, translated by Salasi Mohsen, Tehran: Elmi Publication, second edition. (Persian)
17. Tenebaum, G, E, Stewart, R.N Singer, & J Duda (1997). Aggression and violence in sport: an ISSP position stand. The Sport Psychologist. 11; 1-7.
18. Volakamer, M. (1972). Aggressives verhalten im sport. In: Experimente in der sport psychologie. 43-66.
19. Vold G.B (2009). Theoretical Criminology, translated by Shojaee, Ali, Tehran, Samt publication, third edition. (Persian)

استناد به مقاله

جزینی، علیرضا، و عربسرخ، حسن. (۱۳۹۶). شناسایی عوامل مؤثر بر کنترل انتظامی و اجتماعی لیگ برتر فوتبال در شهرآورد پایتخت. مطالعات مدیریت ورزشی، ۹(۴۴)، ۱۵۵-۷۴. شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2017.3102.1614

Jazini. A., & Arabsorkhi. H. (2017). Identify Factors Affecting Law Enforcement and Social Control in the Capital Derby League. *Sport Management Studies*, 9(44), 155-74. (Persian). Doi: 10.22089/Smrj.2017.3102.1614

Identify Factors Affecting Law Enforcement and Social Control in the Capital Derby League

A. Jazini¹, H. arabsorkhi²

1. Associate Professor of Managment, Amin Police Sciences University*
2. M.Sc. of Command and Police Management, Amin Police Sciences University

Received: 2016/10/22 Accepted: 2017/03/05

Abstract

Violent in football is a social phenomenon that reflects the audience's readiness for aggression in the soccer fields. The aim of this study was to identify factors affecting law enforcement and social control in the capital derby league. This research is categorized under descriptive-survey research groups and is an applied one. Library and field study techniques and questionnaire was used for data collection. To confirm the scientific accuracy and validity of the measurement result to ensure content validity methods (survey of experts) and construct validity (convergent validity, the variance explained) and to ensure the reliability of the questions (Cronbach's alpha) was used. The Statistical population included 40 experts in law enforcement and all considered. Spss software using univariate analysis and evaluation of data as central tendency and dispersion were analyzed. For solidarity and significant relationship (to generalize to the statistical population) and the Spearman correlation coefficient to assess the extent and intensity of their relationship, so Tau-B Kendall coefficient was used. The research results showed that with the strengthening of management of the stadiums, the use of special and experienced agents, detect and prevent unsuitable persons from entering the stadiums, increase the impact of socialization factors, increased attention to the impact of the situation, the use of qualified judges, a true reflection of non-exaggerated news from the sporting press, increasing facilities to the audience in the stadium and provide appropriate behavioral patterns, can be controlled to make the most of fans' violence.

Keywords: Law Enforcement Control, Derby, League, Social Control

* Corresponding Author

Email: Alirj1101@gmail.com